

OUDE PRENTBRIEFKAARTEN: DE SINT-PIETERSBERG

XI. LICHTENBERG (2)

B.G. GRAATSMA, Koningsplein 9, Maastricht

In aansluiting op de vorige aflevering nogmaals een drietal "ansichten" van de schilderachtige, reliëfrijke Maasdalhelling tussen het châtelet en hoeve Lichtenberg. Ook hier driemaal dezelfde situatie, ditmaal echter weergegeven door drie verschillende afbeeldingen, alle van ná 1903.

De in de vorige aflevering reeds geconstateerde grote variatie aan prentbriefkaarten welke tussen ca. 1895 en 1920 van dit deel van de St.-Pietersberg verschenen en bewaard zijn, geeft aan dat we hier te maken hebben met een toentertijd (zeer) druk bezocht deel van de berg (vgl. de vorige aflevering).

De eerste en tevens oudste "ansicht" is nooit verstuurd (ongedateerd) en is afkomstig uit een oud prentbriefkaartenalbum waar zij vermoedelijk al vanaf het begin in heeft gezeten. De kaart moet vlak na de openstelling van de Wilhelminaweg (1903) in omloop zijn gebracht, getuige onder meer het nog relatief "kaal" aandoende terrein op de voorgrond alsmede het ontbreken van een buitenterras en de na 1905 aangeplante bomen (vgl. de derde Ansicht en aflevering VII). De afbeelding geeft een fraai panoramisch zicht op het zuiden vanaf het balkon van het

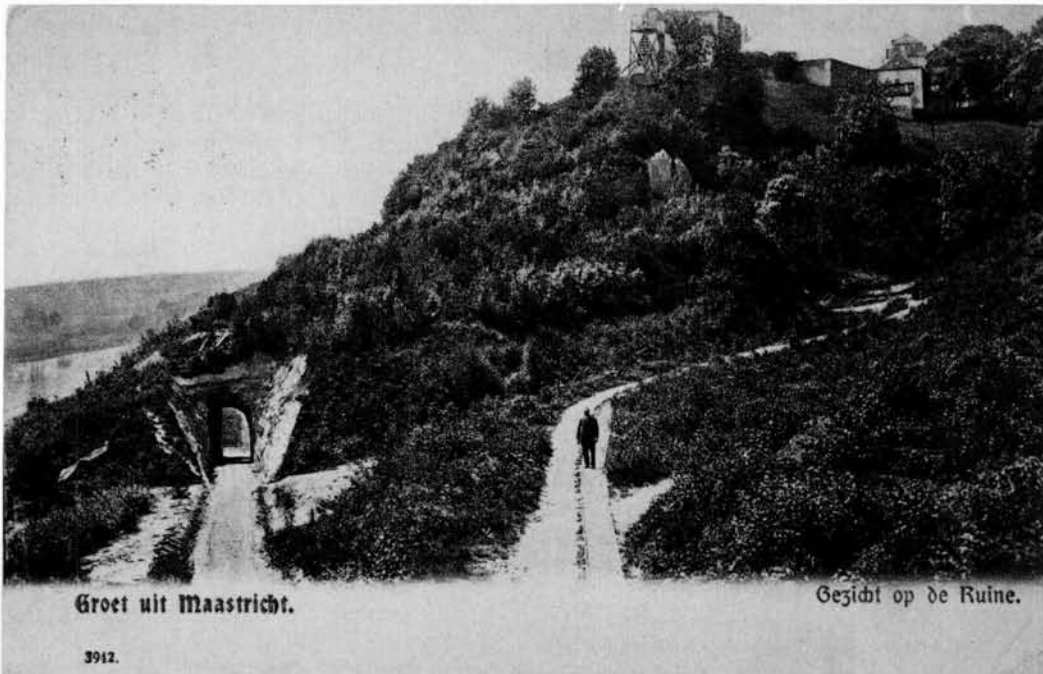
toen net voltooide "Châtelet Lichtenberg" (vgl. aflevering VIII). Uit deze afbeelding blijkt duidelijk dat we hier te doen hadden met een plateau-gedeelte halverwege de – over het algemeen vrij steile – oostflank. Ook het kanaal en de Maas met daartussen de Hoge Kanaaldijk, zijn hier goed zichtbaar. Op de rechterzijde zijn een tweetal paden te onderscheiden: het meest rechtse is het tweede deel van de Wilhelminaweg vanaf het châtelet naar de hoeve Lichtenberg op het plateau. Op het andere pad is de in aflevering VII reeds genoemde en t.b.v.

mergelvervoer aangelegde transportrails herkenbaar. Zoals uit deze Ansicht blijkt, werd in de groeve "Lichtenberg" behalve losse mergel ook kalksteen in blokvorm gewonnen: in de linker benedenhoek is een stapel pas gezaagde mergelblokken duidelijk herkenbaar. Een groot deel van het hier zichtbare terrein kende destijds nog een vrij korte (schrale?) vegetatie met vooral op de vlakkere delen vrijwel geen houtopslag. De steilere delen rondom de hoeve en oude torenruïne werden daarentegen toen al gekenmerkt door een ruigere en ook houtige vegetatie (vgl. de vorige aflevering). De tweede "ansicht" is afgestempeld op 22 november 1906 en bevat eveneens een zicht op het zuiden vanaf het châtelet in de zomer. De wandelaar bevindt zich op de transportrails naar de ingang van groeve "Lichtenberg" (vgl. aflevering V). De ingang van die groeve moet ongeveer ter hoogte van de tussen het struikgewas zichtbare onbegroeide kalkrotswand gelegen hebben. Rechts van de wandelaar is op de voorgrond het begin zichtbaar van het



Koningin Wilhelminaweg (16 Juli 1903)

St Pietersberg bij Maastricht.



pad (tweede deel Wilhelminaweg) dat rechtstreeks naar het plateau en Lichtenberg voerde (vgl. de vorige afbeelding). Indien men deze afbeelding vergelijkt met die uit de vorige aflevering, dan blijken bepaalde delen van de helling in de tussenliggende 8 jaar door houtgewas nagenoeg geheel overgroeid te zijn geraakt. De bovenaan de helling (direkt rondom Lichtenberg) gelegen minder steile delen vertonen daarentegen nog steeds een open,

grazige vegetatie (door (schapen)beveiding opengehouden?).

De derde "ansicht", afgestempeld op 18 juli 1912, geeft exakt dezelfde situatie weer als de vorige, maar dan 6 jaar later. Ook de voor deze kaart gebruikte foto is genomen in de zomer van af het châlet. De tekst op zowel deze als de eerste kaart vermeldt de officiële openingsdatum van de Wilhelminaweg (vgl. aflevering VI). De afbeelding illustreert dat deze weg (tot aan het

châlet) zelfs geschikt was voor gemotoriseerde vierwielaars. Het "automobil" bevindt zich op het deel dat inmiddels (vgl. de vorige afbeelding) door Platanen omzoomd was. In de rechter benedenhoek is een buitenteras van "Châlet Lichtenberg" zichtbaar en links van de transportrails blijkt nog een pad te zijn aangelegd. Met name rond de Wilhelminaweg heeft zich de op de vorige afbeelding reeds zichtbare houtopslag doorgezet.

